

Struktura územní studie

Předkladatel:

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

Autoři: Ing. Milena Forejtníková
Mgr. Jana Ošlejšková
Ing. Alžběta Petránová
Mgr. Jiří Kroča
Ing. Jana Čapková
Ing. Jiří Kučera
Tomáš Morávek

Dedikace

Struktura územní studie byla vytvořena s finanční podporou Technologické agentury ČR v rámci řešení projektu TD020084 „Analýzy a hodnocení sociálně ekonomických dopadů na rozvoj společnosti v územích chráněných pro akumulaci povrchových vod“.

1. Úvod

Územní studie jako jeden z nástrojů územního plánování ověřuje možnosti a podmínky změn v území, slouží jako podklad k pořizování politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace, k jejich změně a pro rozhodování v území - § 25 stavebního zákona, další upřesnění uvádí § 30 (Zákon č. 183/2006 Sb., územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů).

Dlouhodobá ochrana lokalit vhodných pro budoucí využití území k výstavbě vodních nádrží, jak vyplývá z dokumentu MZe „Generel využití území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území“ (Generel, 2011), je součástí Politiky územního rozvoje ČR a Zásad územního rozvoje v podobě územních rezerv a musí se promítnout do navazující územně plánovací dokumentace.

Územní studie je tedy účelné doplnění územně plánovacích podkladů i v případě dlouhodobých strategických plánů v problematice vodního hospodářství. V rámci „Metodiky pro přípravu podkladů k územnímu plánování a využívání území v lokalitách chráněných pro akumulaci povrchových vod“ doporučujeme územní studii alespoň v minimálním rozsahu zpracovat vždy, pokud je LAPV vymezena jako územní rezerva. Každá LAPV totiž zasahuje a ovlivňuje katastr několika obcí a pouhé zakreslení plochy budoucí nádrže jako územní rezervy není dostatečným podkladem pro odpovědnou přípravu územního plánu jednotlivé obce. Územní studie by měla postihnout důsledky ochrany území LAPV a dopady případné výstavby na širší okolí jako síť komunikací, dostupnost občanské vybavenosti, možnosti rozvoje obcí, vodohospodářské infrastruktury, živnosti, dostupnost zaměstnání apod.

Přednostně je třeba se při pořizování územních studií pro LAPV zaměřit na řešení území s jednoznačným nedostatkem vody, který se projevuje již v současné době (jižní Morava, Rakovnicko-Litoměřicko), kde případnou výstavbu nových vodních nádrží lze očekávat nejdříve. Územní studie umožní definovat a zpřesnit význam vodní nádrže ve vztahu k celému povodí a širšímu regionu, dále umožní ověřit a vysvětlit účelnost a efektivnost výstavby konkrétní nádrže a vhodnost zvolené varianty. Při potřebě přehodnocení účelu LAPV, která z územní studie případně vyplyne, lze těchto výsledků zpětně využít k doporučením na aktualizaci Generelu i dalších dokumentů.

2. Účel a cíl územní studie

Cílem územní studie je analyzovat základní problémy, které mohou významně ovlivňovat využití a uspořádání území dotčeného vymezením LAPV (lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod dle Generelu, 2011) a území dotčeného případnou výstavbou nádrže, a navrhnout možná řešení. Výstupy těchto analýz budou podkladem pro případné úpravy dokumentů územního plánování, např. zásad územního rozvoje (ZÚR) a územně analytických podkladů (ÚAP) až po územní plány konkrétních obcí.

Předložený materiál poskytuje přehlednou strukturu toho, co by nemělo být opomenuto při zpracování územních studií týkajících se těchto lokalit. Předpokládá se, že vodohospodářskou část bude vždy zpracovávat odpovídající odborník a že budou využívány i aktuální podklady a data, která v současné době vznikají např. v souvislosti s probíhajícími a očekávanými klimatickými změnami.

Požizovatel:

Úřad územního plánování pořizuje územní studii z podnětu jednotlivých obcí ve svém správním obvodu, z podnětu Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství apod. Konkrétní úřad tak činí v jemu příslušejícím území:

- **krajský úřad** pořizuje územní studie pro plochy nadmístního významu, kdy může být požadavek zpracování územní studie zakotven již v zásadách územního rozvoje.

Řešené území: seznam katastrálních území obcí dotčených vymezením LAPV dle Generelu – pasportizačního listu konkrétní LAPV

Výkresová část: bude obsahovat mapové a grafické vyjádření jednotlivých problémů řešených studií dle následující struktury ve vhodné podrobnosti a měřítku.

3. Charakteristika území a jeho současné využití

- obecný popis lokality včetně situační mapky

3.1. Geologické a hydrogeologické poměry

- geologické a hydrogeologické posouzení navrženého profilu hráze a zhodnocení důsledků různých variant výstavby
- pro zpracování využít údajů z TEVVN, pokud byl pro odpovídající profil hráze zpracován

3.2. Hydrologické poměry

- zhodnocení hydrologických poměrů včetně posouzení množství vody na přítocích do budoucí nádrže
- zhodnocení vodního režimu a souvisejících ochranných režimů
- zhodnocení stanovených záplavových území a proběhlých povodňových událostí
- zhodnocení účinnosti vodního díla v různých scénářích klimatických změn dle dostupných studií

3.3. Využití území

- zpracování současného využití území a změn využití krajiny v minulosti

3.4. Erozní ohroženost

- stanovení rizikových erozních bodů pro LAPV s využitím modifikace Metodického návodu pro identifikaci kritických bodů (Drbal a kol., 2009). V rámci této modifikace jsou rizikové erozní body generovány v místech vstupu drah soustředěného odtoku do předpokládané nádrže (místo zastavěných částí obce).
- stanovení ohroženosti zemědělské půdy vodní erozí v okolí LAPV

3.5. Zdroje znečištění a jakost vod

- evidence významných bodových i plošných zdrojů znečištění z hlediska množství živin (dusík a fosfor) a nebezpečných látek pro vodní prostředí
- staré (dosud nedořešené) ekologické zátěže
- posouzení jakosti vody na přítocích do budoucí nádrže

3.6. Technická a dopravní infrastruktura

- evidence technické a dopravní infrastruktury
- evidence stávajících i plánovaných čistíren odpadních vod v celém povodí LAPV

3.7. Ochrana přírody

- evidence všech chráněných území (Natura 2000, Zvláště chráněná území, obecně chráněná území)
- evidence prvků ÚSES
- zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů - soupis vzácných a ohrožených druhů a rostlin a živočichů se stručnou charakteristikou vybraných taxonů
- obecná ochrana druhů, konfliktní body - na základě zjištěného charakteru území a druhového spektra definovat problémy související s výstavbou vodní nádrže, například ztráta biotopu, migrační bariéra, změna mikroklimatických podmínek, změna hydrologického režimu atd.
- dopady pro ochranu přírody – sumarizace ohrožení a předpokládaných dopadů vzniklých realizací LAPV (včetně změny současné infrastruktury) vzhledem k chráněným územím, vzácným a ohroženým druhům rostlin a živočichů

3.8. Kulturní památky

- evidence kulturních památek a památek místního významu (na základě příslušných databází i místního šetření)

3.9. Demografické a socioekonomické informace

- socioekonomické charakteristiky území – zejména počet a struktura obyvatelstva, zaměstnanost, pracovní příležitosti, migrace obyvatel
- provést sociologický průzkum (realizovat panelové diskuze, kulaté stoly, facilitované rozhovory) – zmapovat společenské vnímání území v širších environmentálních a historických souvislostech, zjistit názory, postoje a očekávání zástupců obce a jednotlivých obyvatel ohledně využití daného území

3.10. Územní plánování

- popis sledované LAPV v aktuálních dokumentech územního plánování (ZÚR, ÚAP, ÚP apod.)
- evidence Komplexních pozemkových úprav

4. Vývoj ochrany LAPV

- popis účelu výstavby a vztahu se stávající vodohospodářskou soustavou
- historický vývoj záměru výstavby nádrže
- základní technické charakteristiky záměru (výška hráze, výměra zatopené plochy, plánované využití nádrže, předpokládaná manipulace, kolísání hladiny...)
- mapa vymezení území dotčeného uvažovanou výstavbou LAPV, včetně objektů a celkového řešení ploch a úseku toku pod hrází

5. Možnosti rozvoje řešeného území

5.1. Definování možných konfliktních nebo problematických faktorů

- definování klíčových okruhů pro rozhodovací procesy v dané lokalitě
- pozornost zaměřit zejména na:
  - protipovodňová opatření a protipovodňové stavby
  - protierozní ochranu
  - způsob obhospodařování zemědělské půdy
  - čistírny odpadních vod
  - rozvody vodovodů a kanalizace
  - skládky a staré ekologické zátěže
  - chráněné druhy rostlin a živočichů
  - komunikace, infrastrukturu
  - možné socioekonomické dopady na obyvatele

5.2. Návrhy řešení - varianty

- vyhodnocení dopadů územní rezervy na využití území, obnovu infrastruktury, vybavenosti, na strukturu obyvatelstva, pracovní příležitosti apod.
- doporučení výstavby čistíren odpadních vod v menších obcích v celém povodí (s cílem snížit zatížení toku živinami)
- rekreační a sportovní využití

5.3. Podněty k územně plánovací dokumentaci

- návrh možných řešení vybraných problémů, případně úprav dokumentů územního plánování (např. mimo budoucí zátoku již teď důsledně směřovat rozšiřování obcí, výstavbu dalších objektů včetně silniční sítě)
- doporučení mít zpracované územní plány obcí pro všechny obce dotčené územní rezervou LAPV
- pro katastry obcí ovlivněných LAPV přednostně zpracovat dokument Komplexních pozemkových úprav (jeho součástí jsou i protierozní opatření)

5.4. Podněty k vodohospodářskému plánování

- Podněty pro zpřesnění účelu vodního díla, náměty pro související opatření v PDP
- zpracování protierozních listů opatření v Plánech dílčích povodí na typ A (konkrétní opatření, nyní většinou zařazeno jako obecné opatření), realizaci těchto opatření lze posunout nejpozději do období po rozhodnutí o výstavbě
- aktualizace pasportu – v rozsahu rozpracovaného katalogového listu Generelu, návrhy na úpravu a doplnění

6. Závěry a shrnutí možných řešení

- posouzení sociologických, ekonomických a environmentálních dopadů případné výstavby vodního díla
- analýza přínosů i ztrát způsobených možnou výstavbou nádrže
- návrh komunikace se zástupci obce a veřejností
- postoje a vyjádření dotčených institucí a orgánů státní správy a samosprávy

7. Podklady a literatura

Doporučené podklady jsou uvedeny samostatně u každé kapitoly, v této části studie se uvedou zejména obecně platné a v celé studii využívané položky.

Související podklady:

Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území, MZe a MŽP, Praha, 2011.

Politika územního rozvoje ČR, MMR, dle platné aktualizace

Zásady územního rozvoje jednotlivých krajů

Plány povodí a plány pro zvládnutí povodňových rizik, podniky Povodí

Technicko-ekonomické vyhodnocení vodních nádrží (TEVVN)

Směrný vodohospodářský plán ČSR. Vodní nádrže. Publikace SVP č. 34, Ministerstvo lesního a vodního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu ČSR, 1988, Praha.

DRBAL, K., a kol. Metodický návod pro identifikaci KB. Brno. Ministerstvo životního prostředí ČR, 2009, 7 s.

Výzkumné zprávy VÚV

Podklady ČHMÚ